

narjev. Kmet je moral prej samo za obresti (zadolženih sedem milijard) plačevati na leto okoli ene milijarde pet sto milijonov dinarjev. Danes pa z obrestmi in odplačili plačujejo manj kakor 200 milijonov dinarjev. To pomeni, da je sedaj dobil kmet še eno žetev na leto brezplačno.

Nas tudi to ni zadovoljilo! Z otvoritvijo novih inozemskih tržišč in z dobro notranjo gospodarsko politiko smo povzročili, da cena poljedelskim proizvodom raste neprestano. Pšenica je od 100 din poskočila

na 150 din in še čez, koruza od 60 na 100 dinarjev, cena vinu se je zboljšala. Cena paru volov se je dvignila na zavidno višino, skoro v vseh poljedelskih proizvodih se je cena znatno povišala, za 50%, ponekod tudi za 100% in še več. Poljedelec dobi za svojo žetev dva- do trikrat več kot je dobil v dobi prejšnjih režimov. Prej je veljalo pravilo: Dobra žetev, slaba cena. Mi pa smo vam dali enakomerno dobro ceno in dobro žetev.*

Iz raznih držav

V NAŠI DRŽAVI

Nova potrditve večnega prijateljstva z Bolgarijo. V Niški Banji v Srbiji se je vršil v začetku minulega tedna prisrčen sestanek med predsednikoma naše vlade dr. Stojadinovičem in šefom bolgarske vlade dr. Kjuseivanovim. Ta prijateljski sestanek po sporazumu v Solunu je omogočil, da sta izmenjala svoja mnenja odgovorna šefa obeh vlad, pri čemer sta ugotovila popolno soglasnost jugoslovanske in bolgarske politike v duhu pogodbe o večnem prijateljstvu, ki je bila podpisana v Beogradu 24. januarja 1937. Z zadovoljstvom sta nadalje ugotovila, da Jugoslavije in Bolgarije ne ločijo nobena nesoglasja in da obstoji obojestranska želja, da se med obema državama razvijejo še boljši odnosi na podlagi prijateljstva, ki veže obe državi in ki se mora smatrati kot jamstvo za mirni razvoj obeh držav. Obenem je prišlo do sporazuma o podrobnostih glede gospodarskih zvez med obema državama.*

V DRUGIH DRŽAVAH

Romunski kralj pojde na Angleško. Od 13. do 16. novembra bo romunski kralj v Londonu gost angleškega kralja Jurija VI. Ob tej priliki bo v angleški kraljevi palači v počastitev gosta velika pojedina, katere se bodo udeležili tudi člani angleške vlade. Romunski kralj bo za svojega bivanja v Angliji imel več važnih političnih razgovorov, da razloži angleškim politikom položaj in stališče Romunije po zadnjih spremembah na Češkoslovaškem. Skušal bo angleško vlado zanimati za Romunijo in njeno usodo v večji meri, kakor pa je bilo to zdaj ter dobiti od Anglije zagotovila o gospodarski in politični pomoči, če bi Romunija prišla v stisko zaradi kakih nadaljnjih madžarskih ali drugih zahtev.

Za 17 letnico fašizma razglašena moč italijanske vojne mornarice. Za 17 letnico nastopa fašizma so objavili časopisi razvoj in porast italijanske vojne mornarice pod Mussolinijem. Po teh podatkih znaša skupna tonaža italijanskega vojnega brodogoja 549.000 ton. Pod fašističnim režimom je Italija zgradila dve novi oklopnici s tonažo 50.000 ton, 19 križark s skupno tonažo 146.802 toni, 40 torpednih rušilcev s tonažo okoli 70.000 ton ter 82 pomožnih ladij s tonažo 37.348 ton. V teku tekočega leta so bile dograjene naslednje edinice: 12 torpednih rušilcev, 20 torpednih čolnov ter 24 podmornic. V gradnji so trenutno: štiri bojne ladje s tonažo 142.000 ton, 12 križark, več podmornic in drugih pomožnih ladij.

Angleški kralj povabljen v prestolico Združenih držav. Predsednik Združenih držav

Severne Amerike Roosevelt je poslal angleškemu kralju Juriju VI. lastnoročno pismo, v katerem ga je povabil, naj po obisku v Kanadi pride tudi v prestolico Združenih držav, v Washington.

Sporazum med Anglijo in Italijo odobren od angleškega parlamenta. Na seji angleškega parlamenta 2. novembra je bil odobren s 345 glasovi proti 138 glasovom sporazum med Anglijo in Italijo. Sedaj bo poslan v Rim nov angleški poslanik, kateri se bo predstavil italijanskemu kralju in abesinskemu cesarju in bo s tem korakom Anglija priznala Italiji zasedbo Abesinije.

Zopetna izpopolnitev angleške vlade. Angleški ministrski predsednik Chamberlain postopoma izpopolnjuje svojo vlado. Namesto odstopivšega lorda Hailshama, predsednika tajnega sveta, je imenovan znani posredovalec med svoječasnno češkoslovaško vlado in sudetskimi Nemci, lord Runciman. Ker je postal čuvar državnega pečata de la Warra prosvetni minister, je bil poklican na njegovo mesto sir John Andersen, bivši guverner Bengalije v Indiji. Kot

naslednik umrlega ministra za dominione je imenovan Malcolm Macdonald, kateri bo začasno vodil kolonije. Eno mesto v vladi je še nezasedeno in odklonjen je bil tudi zaenkrat predlog o ustanovitvi posebnega ministrstva za strelivo, ki naj bi razpolagalo s širokimi gospodarskimi pooblastili.

Zamenjava dveh ministrstev na Francoskem. Francoski ministrski predsednik se ukvarja z dalekosežnimi političnimi in finančnimi preosnovami. V tem oziru mu je bil v napotje finančni minister Marchandeu, ki je bil za to, da ostane finančna politika na dosedanjih osnovah. Zaradi omenjenega nesoglasja je bil imenovan za finančnega ministra Paul Reynaud, ki je že vodil to ministrstvo ter je na glasu kot finančni strokovnjak tudi med Angleži in Američani. Prejšnji finančni minister Marchandeu je prevzel pravosodstvo.

Parlamentarne volitve na Portugalskem. Pri parlamentarnih volitvah na Portugalskem je dobila vladna lista, ki je bila edina postavljena, od 743.000 volilnih upravičencev 622.000 glasov ali 83,5% vseh oddanih glasov. Zadnje dni pred volitvami so zaprli vse opozicijske agitatorje.

Dve spremembi v japonski vladi. Haširo Arita, ki je bil prej zunanji minister ter je bil zadnje čase med svetovalci vlade, je bil ponovno imenovan za zunanjega ministra, predsedniku južnomandžurske železniške uprave Jošijakiju Hati pa je bilo poverjeno ministrstvo za prekomorske posesti. Arita je leta 1936 sklenil kot tedanji zunanji minister protikomunistično pogodbo z Nemčijo. Z imenovanjem novega zunanjega ministra ne bo nastala nobena izprememba v japonski zunanji politiki. Arita je izjavil, da bo nadaljeval dosedanjo zunanjo politiko.

Važnejši dogodki v novi Češkoslovaški

Razmejitve je določena tudi za Slovake in Rusine

Zaradi daleč pretiranih zahtev Madžarov se glede razmejitve niso mogli sporazumeti ne Slovaki in ne Rusini. Zastopniki Madžarske, Slovaške in Rusinov so se zatekali po pomoč v Nemčijo in Italijo. Krog zadnjega oktobra se je mudil nemški zunanji minister Ribbentrop v Rimu, kjer se je dogovoril z Mussolinijem in italijanskim zunanjim ministrom Cianom, kako bo zgedala meja med Slovaško in Madžarsko in koliko morajo Rusini odstopiti Madžarom. Ko je bilo že vse sklenjeno ter domenjeno v Rimu, sta Italija in Nemčija povabili zastopstva spornega ozemlja na Dunaj, kjer sta Ribbentrop in Ciano dne 2. novembra ob sedmih zvečer proglasila razsodbo v madžarsko-češkoslovaškem sporu. Po tej razsodbi, koje natančnejša določila prinašamo v drugem odstavku, ostanejo Slovaki od Madžarov zahtevana mesta: Bratislava, Nitra in Seveljuš. Madžarska dobi mesta: Nove Zamky, Levenec, Lučevce, Košice in od Podkarpatske Rusije glavni rusinski mesti Užhorod in Mukačevo. Razzodnika Ribbentrop in Ciano sta predala razsodbo v podpis madžarskemu in češkoslovaškemu zunanjemu ministru, ki sta se zavezala s podpisoma, da sprejmeta razsodbo končno veljavno in da bo takoj izvedena. Slovaki in Rusini so dobili po tej razsodbi naravnost nemogoče meje. Dunajsko razzodišče je prisodilo Ma-

džarom 12.000 kvadr. kilometrov z 1 milijon 64 tisoč prebivalci, od katerih je samo 600.000 Madžarov. Ostali so Slovaki in Rusini ter 50.000 Nemcev. Slovaška je ob vsa najboljša žitna polja, ob vse važne prometne zveze in industrijska središča. Rusine so pustili brez vsakega mesta, železnice ter cestnih zvez, da bodo životarili, če bodo sploh mogli, po hribovitem svetu.

Določbe razzodbe

1. Ozemlje, ki ga mora Češkoslovaška vrniti Madžarski, je popisano na sporazumu priloženem zemljevidu. Razmejitve in točna določitev meje pa bo delo posebnega mešanega madžarsko-češkoslovaškega odbora.

2. Češkoslovaška vojska bo začela izpraznjevati to ozemlje dne 5. novembra in ga bo izpraznila do 10. novembra. Madžarska pa bo v istih dneh dotična ozemlja zasedla. Podrobnosti o izpraznjevanju, odnosno o zasedanju bo sklenil zgoraj omenjeni mešani odbor.

3. Češkoslovaška vlada se obveže, da bo pazila na to, da v izpraznjenih okrajih ne bo povzročena kakšna škoda.

4. Razna podrobnostna vprašanja v zvezi z določitvijo narodnosti prebivalcev na omenjenem ozemlju, kakor tudi vprašanja o pravici prebivalstva do opcije (prostovoljne odločitve za eno ali drugo državo) bo rešila prav tako imenovana mešana komisija.

5. Ista komisija bo izdala tudi vse potrebne zaščitne ukrepe za Madžare, ki ostanejo v češkoslovaški državi, in za nemadžarske prebivalce, ki pridejo pod madžarsko oblast. Posebno bo ta komisija izdala ukrepe v tem smislu, da bodo imeli Madžari, ki prebivajo v Bratislavi, iste pravice kakor druge narodnosti.

6. Madžarska vlada se od svoje strani obveže, da bo olajšala vse gospodarske in prometne težave, ki bi nastale za češkoslovaško državo zaradi odstopa ozemlja.

7. Ako bi nastale nove težave med obema državama, se bosta obe vladi skušali najprej sami med seboj pogoditi, ako pa bi to ne uspelo, bosta spor predložili v razsodišče italijanski in nemški vladi.

Novo ime za Podkarpatsko Rusijo

Za Rusine, kateri so pripadli pod Češkoslovaško leta 1918, so tedaj določili, da

prebivajo v Podkarpatski Rusiji. Sedanja rusinska vlada je izdala določbo, s katero se imenuje rusinsko ozemlje v novi Češkoslovaški »Karpatska Ukrajina«.

Koliko je zgubila Češkoslovaška na ozemlju in prebivalstvu?

Češkoslovaška je odstopila Nemčiji 28.200 kvadr. kilometrov in 3.600.000 prebivalcev, Madžarski pa 12.400 kvadr. kilometrov z 1.060.000 prebivalci. Madžarska bo imela sedaj deset milijonov prebivalcev na ozemlju 100.000 kvadr. kilometrov. Obseg Češkoslovaške se je zmanjšal od 140.000 kvadr. kilometrov na 100.000 kvadratnih kilometrov. Poprej je štela Češkoslovaška 15.300.000 prebivalcev, sedaj pa jih ima 10.150.000. Od teh je 6.150.000 Čehov, 2.250.000 Slovakov, 550.000 Rusinov, 470.000 Nemcev in 200.000 Madžarov.

*

Novice iz španske državljanske vojne

Znaten uspeh nacionalistov

V španski državljanski vojni se že precej časa ni zgodilo nič kaj posebnega, ker sta bila 14 dni oba tabora zaposlena z izločevanjem tujih prostovoljcev. Nacionalistične čete so šele te dni začele zopet napadati rdeče postojanke ob reki Ebro in so izvojevale znaten uspeh. Razbile so rdečo fronto na gričevju Caballe, kjer si je sovražnik zgradil najmočnejše utrdbe. Rdeči so se skušali upirati, vendar pa so nacionalisti z naskokom na nož zavzeli naglo vse važnejše postojanke. V borbi so bile

sovražne izgube velike. Doslej so ugotovili, da je na strani komunistov padlo 400 mož, 700 pa jih je bilo ranjenih. Nacionalisti so zaplenili tudi mnogo vojnega materiala. Več sovražnih edinic je popolnoma uničenih. — Glavni stan Francove nacionalne vojske je objavil 2. novembra iz Salamance poročilo, da so nacionalistične čete v odseku Ebra prodrle do južnega dela hribovja Cabailos in zasedle goro Samarceos. Ob tej priliki so ujeli 350 komunistov. Na fronti pri Madridu so Francove čete odbile komunistične napade.

Japonsko-kitajska vojna

Po odločilnih porazih, katere so doživeli Kitajci zaporedoma v zadnjem času, sicer izjavljajo njihovi voditelji, da se bo boril kitajski narod do zadnjega za svobodo in neodvisnost; vendar pa v minulem tednu ni došlo do kakih večjih vojaških dejanj ne na kitajski in ne na japonski strani. Japonci bi že radi sklenili s Kitajci mir in zaradi tega objavlja njihovo časopisje vse mogoče načrte, po katerih bi naj bila urejena zasedena Kitajska v vojaškem, mednarodnem, gospodarskem in političnem oziru.

Slika japonskega načrta

V vojaškem pogledu hoče Japonska poleg dosedanjih uspehov doseči še popolno

Na karti črtkano ozemlje so doslej od Kitajske zasedli Japonci

obvladanje železnice Peking—Kanton in pokrajine Hunan. V primeru nadaljnega odpora je Japonska odločena nadaljevati svoja vojaška gibanja v zapadnih obmej-

Po katoliškem svetu

Nova cerkev v Mariboru blagoslovljena. Kakor smo že parkrat poročali, je dobila delavska kolonija v Mariboru v magdalenskem predmestju krasno novo cerkev, katera je posvečena presv. Rešnjemu Telesu. Novo svetišče, katero napravlja na vsakega najbolj prikupen vtis ter je v okras vsej okolici, je slovesno blagoslovil zadnjo nedeljo škof dr. Ivan Tomažič. Vladiko je pričakovala pred novo stavbo duhovščina, mestni župan dr. Juvan, oba glavarja, odbor za zidanje cerkve, mladina ter ogromne množice pobožnih vernikov. Škof je blagoslovil novo hišo božjo najprej zunaj, nato notranjščino, imel je pridigo ter slovesno sv. mašo. Pomenljiva slovesnost je bila zaključena z zahvalno pesmijo.

Število katoliških misijonarjev. Evropskih in ameriških misijonarjev je 14.239, domačih duhovnikov-misijonarjev v raznih misijonskih pokrajinah je 6973, misijonskih bratov 10.035, misijonskih sester pa 55.349. Število semenščikov, ki študirajo po raznih misijonskih semenščih, znaša 15.977. Tako znaša skupno število pionirjev krščanstva in kulture v poganskih deželah 100.000 oseb. Tudi naš slovenski narod je častno zastopan v številu teh idealnih razširjevalcev krščanske luči in pra-

nih pokrajinah in zgraditi Hajnan za zapadno letalsko oporišče.

Kar tiče mednarodnega položaja na Daljnem vzhodu, se zavzema Japonska za tesno sodelovanje z Nemčijo in Italijo v smislu protikomunistične pogodbe, zlasti na gospodarskem področju. Od Anglije, Francije in Združenih držav Sev. Amerike zahteva Japonska priznanje, da je ona vodilna in odločujoča velesila na Daljnem vzhodu.

V gospodarskem pogledu si pridržuje Japonska vodilno vlogo pri izkoriščanju severne Kitajske in na področju ob vzhodnem Jangeeju.

V političnem pogledu zahtevajo Japonci, da naj se osnujejo v Hankovu, Kantonu, Pekingju in Nankingu samostojne pokrajinske vlade, ki bi sestavile skupen odbor, in čigar srede naj bi bil izbran novi predsednik kitajske republike ter osnovana nova osrednja vlada. Na otoku Formozi bi uvedla posebna avtonomija. Severne pokrajine Čahar, Suijuang in notranja Mongolija bi ne bile podrejene kitajski osrednji vladi, temveč bi stopile v najtesnejšo zvezo z Mandžurijo.

ve izobrazbe. Število naših slovenskih misijonarjev in misijonark raste od leta do leta.

Katoliško šolstvo v Franciji. Državne šole na Francoskem so vseskozi neverne protiverne in po večini brezbožne. Katoličani, ki se zavedajo svoje vere, vzdržujejo zasebne šole, ki v njih dajejo otrokom versko vzgojo. Število takih šol je v Franciji visoko. Po statistiki, ki je bila nedavno objavljena, je na Francoskem katoliških ljudskih šol 2918 za dečke in 7519 za deklice. V te šole hodi 1.061.000 otrok. Katoliško srednje šolstvo obsega 909 zavodov, 571 za dijake, 338 za dijakinje; profesorsko osebje znaša 13.000 oseb, dijakov in dijakinj pa je 160.000. Katoliških visokih šol je pet: v Parizu, Lyonu, Lilleu, Angersu in Toulouseu; profesorjev je na teh visokih šolah 410, dijakov in dijakinj pa 4219. Da se to šolstvo more vzdrževati, je potrebna obsežna organizacija, ki se opira na razna katoliška društva. Najvažnejše so škofijske zveze za svobodno šolstvo, ki imajo 18.000 članov v 62 škofijah. Za visoke, srednje in strokovne šole so ustanovljene posebne zveze s 1500 člani. Množična organizacija, ki skrbi za nabiranje denarnih sredstev, ima naslov »Pri-